

DO VODE VODIMO!

REZULTATI ANKETE

Kakav je odnos stanovništva prema zaštiti voda u Gornjem Podunavlju?

U januaru smo sprovedi anketu među lokalnim stanovništvom kako bismo saznali koliko su ljudi upoznati sa stanjem voda, koliko im je zaštita prirode važna i na koji način su spremni da se uključe. Rezultati su jasni – ljudi su zabrinuti, ali i voljni da doprinesu promenama!

U anketi je učestvovalo 264 jedinstvenih učesnika – 54% muškog i 44.7% ženskog pola, ostatak se nije izjasnio. Najviše učesnika je starosti između 31 i 50 godina (55.3%), zatim 33.3% između 51 i 70 godina, mnogo manji procenat od 8.3% imaju između 18 i 30, dok je ostali deo preko 70 godina.

1. Koliko znamo o vodama koje nas okružuju?

Većina ispitanika smatra da je dobro informisana o stanju površinskih voda, ali istovremeno izražava nesigurnost kada je u pitanju njihov kvalitet. Očigledno je da postoji svest o problemima, ali nedovoljno konkretnih informacija. Takođe, mnogi prepoznaju uticaj poljoprivrede i klimatskih promena na vodne resurse, ali žele dodatna objašnjenja i edukaciju o tim temama. Većina građana je upoznata sa statusima zaštite u području Gornjeg Podunavlja ali nije upoznata sa aktivnostima na zaštiti vodnih sistema u ovom dunavskom području. Glavnim pretnjama po slatkovodne ekosisteme smatraju se zagađenje kanalske mreže, nestanak prirodnih staništa a tek manji procenat smatra da je pretnje prouzrokovala promena toka Dunava.

Informisanost o stanju životne sredine

- 77% ispitanika smatra da su dovoljno ili veoma dobro upoznati sa stanjem površinskih voda, dok 25.8% nije dovoljno informisano.
- 17.4% ocenjuje kvalitet površinskih voda kao zadovoljavajući, 48.9% smatra suprotno, dok 33.7% nije sigurno.
- 61.3% ispitanika veruje da poljoprivredne aktivnosti utiču na podzemne vode, dok 34.8% nema dovoljno informacija o tome.
- 45.8% prepoznaje uticaj klimatskih promena na stanje voda, dok 48.5% smatra da poznaje ovu temu vrlo površno.

Poznavanje statusa zaštićenih područja

- 52.9% ispitanika je dobro upoznato sa značajem SRP Gornje Podunavlje, 44.1% delimično.
- 68.4% zna značenje UNESCO rezervata biosfere „Bačko Podunavlje“.
- 86.3% je upoznato sa nazivom UNESCO rezervat biosfere MURA-DRAVA-DUNAV („Evropski Amazon“).

Uticaj kanalske mreže na ekosisteme

- 59% smatra da je kopanje kanala pozitivno uticalo na ekosisteme, 19.3% da nemaju uticaj, a 16.1% da imaju negativan uticaj.

- 77.1% ispitanika zna za zagađenje Velikog Bačkog kanala i veruje da ono utiče na podzemne i površinske vode.
- 60.5% nije upoznato sa aktivnostima na zaštiti vodnih ekosistema u oblasti Dunava.
- Kao glavne pretnje za ekosisteme navode se zagađenje vode u kanalima (34.3%), nestanak prirodnih staništa (29.8%) i promena toka Dunava (17.6%).

2. Da li su vode naš prioritet?

Odgovor je – da! Građani ističu da je zaštita voda jedan od najvažnijih ekoloških izazova današnjice. Smatraju da lokalni mediji nedovoljno pokrivaju ovu temu i da bi edukativni sadržaji mogli značajno da podignu svest. Pored toga, većina ispitanika smatra da bi strožije kazne za zagađivače bile ključne za rešavanje problema.

Odnos prema zaštiti voda i prirode

- 77% smatra zaštitu voda prioritetom u odnosu na druge ekološke probleme, dok 19.5% smatra da je zaštita prirode podjednako važna.
- 79% ispitanika veruje da lokalno stanovništvo nije dovoljno informisano o stanju voda i drugih prirodnih resursa.
- 89.3% smatra da su teme zaštite prirode nedovoljno zastupljene u lokalnim medijima.
- 84.4% smatra da su edukativni sadržaji o zaštiti prirode veoma važni za podizanje svesti.

3. Koliko smo aktivni u zaštiti prirode?

Iako mnogi koriste reke i kanale za rekreaciju i odmor, mali broj ljudi se do sada aktivno uključio u ekološke inicijative. Većina nije prijavila zagađenje vode, niti učestvovala u javnim raspravama. Ipak, postoji snažna želja za promenom – skoro 90% ispitanika kaže da bi rado učestvovalo u akcijama čišćenja obala!

Aktivnost i angažovanost građana

- 66.9% ispitanika koristi reke i kanale za rekreaciju i odmor.
- 82.9% nikada nije prijavilo slučaj zagađenja vode nadležnim institucijama.
- 32.7% često učestvuje u uređenju prirode, 44.5% povremeno, dok 22.8% nikada nije učestvovalo.
- 64.6% ispitanika nikada nije učestvovalo u javnim raspravama ili inicijativama zaštite prirode, dok 30.4% povremeno učestvuje.
- 89.7% je voljno da učestvuje u akcijama čišćenja obala reka i kanala.

4. Kako ocenjujemo rad lokalne samouprave u zaštiti prirode

Rezultati ankete govore da većina stanovništva nije zadovoljno radom lokalne samouprave kada su u pitanju teme zaštite prirode. Mali broj ispitanih redovno prati rad samouprave u ovoj oblasti, većina nije upoznata sa projektima zaštite prirode koji se sprovode na teritoriji grada i smatra da efekti na konzervaciji prirode nisu dovoljno vidljivi.

Praćenje javnih politika i zadovoljstvo radom lokalne samouprave u oblasti zaštite prirode

- 26.6% ispitanika redovno prati aktivnosti lokalnih vlasti u vezi sa zaštitom prirode, 50% povremeno, dok 24% ne prati uopšte.
- 60% ispitanika je nezadovoljno načinom rešavanja problema sa vodom od strane lokalnih vlasti, 25.9% delimično zadovoljno.

- 65% ispitanika nije upoznato sa projektima za očuvanje reka i močvara.
- 68.8% smatra da su efekti konzervacije slabo vidljivi.

5. Preporuke i predlozi za unapređenje zaštite voda

- 82.5% ispitanika smatra da su strožije kazne za zagađivače neophodne.
- 67.3% predlaže edukaciju stanovništva, a 62.4% bolju regulativu i kontrolu.
- 46% ispitanika delimično podržava ekološke takse, 30% ih podržava, dok 24% ne podržava.
- 62.5% smatra da su statusi zaštićenih područja važni za održivi razvoj regiona.
- Najčešći predlozi za unapređenje zaštite SRP „Gornje Podunavlje“ su: kontrola lova i ribolova, dosledna primena kaznenih mera, izmuljavanje rukavaca, obnova autohtonih šuma i edukacija stanovništva.

Zaključak

Rezultati ankete pokazuju visok nivo zabrinutosti građana za stanje voda i potrebu za jačim zakonodavnim merama, edukacijom i aktivnijim učešćem zajednice. Većina ispitanika podržava strože kazne, bolju regulativu i edukaciju, ali i izražava nezadovoljstvo trenutnim načinom upravljanja rezervatom i vodnim resursima.

Rezultati ankete prema segmentima

Šta građani misle o zaštiti voda u Gornjem Podunavlju?

U januaru smo sprovedi anketu o mišljenju i stavovima građana na području Gornjeg Podunavlja. Rezultati pokazuju da su ljudi zabrinuti za stanje voda, ali i spremni da se uključe u zaštitu prirode! 📊

U anketi je učestvovalo 264 jedinstvenih učesnika – 54% muškog i 44.7% ženskog pola, ostatak se nije izjasnio. Najviše učesnika je starosti između 31 i 50 godina (55.3%), zatim 33.3% između 51 i 70 godina, mnogo manji procenat od 8.3% imaju između 18 i 30, dok je ostali deo preko 70 godina.

Koliko smo informisani?

77% ispitanika smatra da su dovoljno ili veoma dobro upoznati sa stanjem voda.
48.9% veruje da je kvalitet površinskih voda loš, dok 33.7% nema dovoljno informacija o tome.

65% nema informacije o projektima za očuvanje reka i močvara.

89.3% smatra da su teme zaštite prirode nedovoljno zastupljene u medijima.

Kako doživljavamo probleme zaštite voda?

77% ljudi smatra zaštitu voda prioritonom ekološkom temom.

82.5% smatra da su strožije kazne za zagađivače ključne za poboljšanje stanja.

62.4% veruje da je neophodna bolja regulativa i kontrola.

67.3% predlaže edukaciju kao važan korak ka očuvanju voda.

Koliko smo aktivni?

66.9% koristi reke i kanale za rekreaciju.

89.7% bi učestvovalo u akcijama čišćenja obala! 📊

82.9% nikada nije prijavilo zagađenje vode nadležnim institucijama.

64.6% nikada nije učestvovalo u javnim raspravama o zaštiti prirode.

Šta možemo učiniti?

Edukovati građane o očuvanju voda.

Pojačati kontrolu i kazne za zagađivače.

Aktivnije uključiti lokalnu zajednicu u ekološke inicijative.

Povećati prisustvo ekoloških tema u medijima.

Sumirani komentari o vrstama koje građani smatraju ugroženima

Građani su naveli veliki broj ugroženih vrsta u Gornjem Podunavlju, pri čemu se ističu ptice grabljivice, močvarne ptice, ribe, sisari i biljne vrste.

Najčešće pomenute ugrožene vrste:

- Ptice grabljivice – Orazo belorepan je najčešće spomenuta ugrožena vrsta. Takođe, pominje se i orao ribar.
- Močvarne ptice – Crna roda je među najčešće pomenutim vrstama, uz čaplje, divlje guske, patke i gnjurce.
- Ribe – Građani ističu da je riblji fond u opadanju. Posebno su ugrožene kečiga, linjak, čik, jegulja, šaran i štika. Navodi se i problem nelegalnog ribolova.
- Sisari – Vidre, dabar i divlja mačka su najčešće pomenute vrste sisara.
- Biljne vrste – Beli lokvanj, žuti lokvanj i hrast lužnjak su navedeni kao ugrožene biljne vrste.

Dodatni problemi koje građani ističu:

- Prekomerno izlovljavanje – Posebno ribe i divljači zbog neadekvatne kontrole ribolova i lova.
- Nedostatak čuvarske službe – Kritikuje se neefikasan nadzor, naročito u monoštorskom delu Gornjeg Podunavlja.
- Nekontrolisano širenje šakala – Građani primećuju da šakali ugrožavaju populaciju srna, zečeva i fazana.
- Problemi sa kormoranima – Smatra se da su previše brojni i da negativno utiču na riblji fond.

Zaključak

Građani su izrazili zabrinutost zbog smanjenja populacija grabljivica, močvarnih ptica, riba i sisara. Ključni problemi su gubitak staništa, zagađenje, krivolov i loša kontrola zaštite prirode. Potrebne su strože mere zaštite, kontrola ribolova i lova, kao i revitalizacija vodnih ekosistema.

Sumirani komentari i predlozi za zaštitu ekosistema na teritoriji grada Sombora i okolnih naselja

Komentari građana ukazuju na nezadovoljstvo trenutnim stanjem ekosistema, potrebu za jačom kontrolom, edukacijom stanovništva i boljim upravljanjem prirodnim resursima. Najčešći predlozi se odnose na:

1. Strožija kontrola i primena zakona

- Poboljšati rad čuvarske službe i edukovati čuvare o ekološkim problemima
- Uvesti strožije kazne za zagađivače i nelegalne aktivnosti
- Kontrolisati seču šuma, posebno vetrozaštitnih pojaseva
- Pojačati nadzor nad otpadnim vodama i nelegalnim ispuštanjem u reke i kanale

2. Očuvanje vodnih ekosistema i šuma

- Očistiti i revitalizovati kanale (posebno rukavce u Bačkom Monoštoru)
- Sprečiti dalju degradaciju vodotokova i povećati ulaganja u očuvanje
- Pošumljavati kritične oblasti i zabraniti nekontrolisanu seču
- Obezbediti povratak divljih vrsta čija su staništa uništena

3. Edukacija i podizanje svesti

- Veće uključivanje škola i mladih u ekološke programe
- Više informacija u lokalnim medijima, plakatima i društvenim mrežama
- Organizovati javne rasprave i volonterske akcije

4. Stručna rešenja i bolje upravljanje

- Uključiti ekologe, hidrobiologe i stručnjake u planiranje zaštite ekosistema
- Razviti jasnu strategiju očuvanja i strogo je sprovoditi
- Smanjiti politički uticaj na odluke o zaštiti životne sredine

5. Poboljšanje ekoturizma i infrastrukture

- Kreirati šetališta i edukativne staze kroz prirodna područja
- Omogućiti održivi turizam uz ograničenje lova i ribolova
- Redovno održavati turističke lokacije i infrastrukturu oko Velikog Bačkog kanala

Zaključak

Građani traže bolje upravljanje prirodnim resursima, strožije kazne za zagađivače, kao i veće angažovanje stručnjaka u očuvanju ekosistema Sombora i okolnih naselja. Ključni prioriteti su očuvanje voda, zaštita šuma, edukacija stanovništva i razvoj održivog ekoturizma.

Sumirani komentari i najčešći predlozi za unapređenje zaštite SRP „Gornje Podunavlje“

Najzastupljeniji zahtevi građana

Komentari učesnika ankete ukazuju na nezadovoljstvo trenutnim upravljanjem rezervatom, potrebu za strožijim kaznama, većom kontrolom i angažovanjem stručnjaka. Najčešći predlozi obuhvataju:

1. Strožija kontrola i pojačane kazne

- Pojačati nadzor ribočuvarske i lovočuvarske službe
- Uvesti rendžersku službu sa ovlašćenjima sličnim policiji
- Postaviti kamere i dronove za nadzor zagađivača i krivolovaca
- Strogo kažnjavati nelegalnu seču šuma i krivolov
- Pojačati inspekcijski nadzor nad aktivnostima u rezervatu

2. Zaštita šuma i ekosistema

- Obustaviti ili smanjiti seču šuma, posebno autohtonih vrsta
- Pošumljavati domaćim vrstama drveća umesto plantažnih topola
- Očistiti i izmuljiti rukavce Dunava, uključujući Dondo i druge ugrožene delove
- Zaustaviti zagađenje reka i kanala, bolja regulativa za odlaganje otpada

3. Kontrola ribolova i lova

- Redovne kontrole ribolovaca, uz povećanje broja ribočuvara
- Zabraniti privredni ribolov ili ga suspendovati na 10 godina
- Potpuno obustaviti lov u SRP Gornje Podunavlje

4. Angažovanje stručnjaka i lokalne zajednice

- Uključiti ekologe, biologe i hidrobiologe u donošenje odluka
- Angažovati lokalno stanovništvo kroz edukaciju i volonterske akcije
- Bolje informisati građane o stanju rezervata i važnosti očuvanja ekosistema

5. Poboljšanje infrastrukture i turizma

- Kreirati nove šetne staze sa edukativnim tablama i mestima za odmor
- Omogućiti održivi turizam koji neće ugrožavati prirodu
- Popraviti puteve i pristupe rezervatu, uključujući nasip između Darazi Foka i Donda

Zaključak

Građani traže odlučnije mere zaštite rezervata, veću odgovornost nadležnih institucija i veću uključenost stručnjaka. Kaznena politika, bolja kontrola i očuvanje prirodnih resursa su ključni prioriteti za dugoročnu zaštitu SRP „Gornje Podunavlje“.

U Bačkom Monoštoru, 27.02.2025.